

Bc. Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání – komplet

Dějiny (DU) a teorie umění a vizuální kultury (TUVK)

1) DU: PRAVĚK. UMĚNÍ PRAVĚKU JAKO JEDEN Z INSPIRAČNÍCH MOMENTŮ MODERNÍHO UMĚNÍ A UMĚNÍ DNEŠKA

Poznávací a mytologický proces. Základní kulturně-historický periodizační přehled. Charakter prvních výtvarných projevů, souvislosti se způsobem získávání potravy (lovecká, sběračská, zemědělská civilizace). Techniky a tematika malby i rytiny. Frankokantabrijský okruh. Počátky sochařství. Počátky architektury. Počátky uměleckého řemesla. Významná pravěká naleziště v ČR.

TUVK: MYSL V JESKYNI - Vědomí a původ umění

2) DU: STAROVĚK A UMĚNÍ PRVNÍCH STÁTŮ. KULTURA STAROVĚKÝCH CIVILIZACÍ A JEJICH OHLAS V UMĚNÍ 19. STOLETÍ A DNEŠKA

Starověký blízký východ, Egypt a Kréta a egejská oblast. Vliv přírodních podmínek na charakter a rozvoj řemeslných a uměleckých technik. Krátkodobé a dlouhodobé trvání hodnot umění starověku. Přínos umění starého Egypta.

TUVK: SNAHA O KOMPLEXNÍ PŘÍSTUP: interdisciplinární přístupy k interpretaci (M. Schapiro).

3) DU: UMĚNÍ ANTICKÉHO ŘECKA + UMĚNÍ ANTICKÉHO ŘÍMA

Analogie a odlišnosti řecké a římské antiky. Antický kánon jako výchozí forma dalšího rozvoje evropské výtvarné kultury. Helénismus. Význam antického dědictví v dějinách evropské civilizace a v naší současnosti.

TUVK: INTERPRETACE VÝTVARNÉHO DÍLA

Pojmy "umění", "krása", „mimesis“ v dějinách estetiky, estetika současného umění. Předmět estetiky a její systém, významné přístupy ve výběrovém přehledu od antiky do současnosti.

4) DU: RANĚ KŘEŠŤANSKÉ UMĚNÍ - BYZANC

Konec starověku, závěr a pád Římského impéria, proměna vizuálního řádu. Pohanská tradice a křesťanský svět (Řím, Ravenna, Neapol, Jeruzalém, Cařihrad,...) Umělecký objekt jako duchovní symbol. Kánon a dialog.

TUVK: SYMBOLICKO-ALEGORICKÉ POJETÍ SVĚTA ve středověkém umění (U. Eco)

5) DU: PŘEDROMÁNSKÉ A ROMÁNSKÉ UMĚNÍ V EVROPĚ

Myšlenka Renovatio Imperii, umění a kultura doby Karlovců (IX.-X. století). Otonské umění (X.-XI. století). "Znovuzrození" monumentálního sochařství, 1050-1150. Anglosaské umění, irské a severské umění. Umění spjaté s mnišskými řády. Vztah hospodářského, politického a uměleckého vývoje v románském období.

TUVK: IKONOGRAFICKÁ A IKONOLOGICKÁ INTERPRETACE UMĚLECKÉHO DÍLA: umělecké dílo coby prostředník ideje (E. Panofsky)

6) DU: GOTICKÉ UMĚNÍ, ITÁLIE 13. A 14. STOLETÍ A UMĚLECKÉ INOVACE V EVROPĚ 15. STOLETÍ

Nový estetický a vizuální řád. Svět gotické katedrály (konstruktivní prostředky gotického slohu). Sochařství ve službách architektury. Charakteristika malířství vrcholného středověku a jeho ozvuky v české malbě. Nicola a Giovanni Pisano: dvě generace a dva světy. Vliv žebrevých řádů na utváření nové vizuality. Giotto di Bondone a jeho škola. Nizozemský realismus.

TUVK: ROLE STŘEDOVĚKÉHO OBRAZU: možnosti interpretace z pohledu současných teorií umění (M. Bartlová).

7) DU: RANÁ A VRCHOLNÁ RENESANCE V ITÁLII A ZÁALPÍ

Předpoklady a historické okolnosti vzniku renesančního výtvarného projevu. Humanismus, dialog světské a náboženské tematiky. Hlavní osobnosti a jejich dílo – architektura, malířství, sochařství (Itálie + Zápálí). Ohlasy a projevy renesance na území Čech a Moravy.

TUVK: ZMĚNA VIZUÁLNÍHO KÓDU V OBDOBÍ RENESANCE: sociologické interpretace umění (P. Francastel)

8) DU: MANÝRISMUS V EVROSPKÉ KULTUŘE A UMĚNÍ NA DVOŘE RUDOLFA II.

Kořeny a projevy manýrismu v malířství, v sochařství a architektuře a jeho paralely v evropských kulturních dějinách. Hlavní osobnosti a jejich dílo – architektura, malířství, sochařství. Specifika rudolfinského umění a dvorské kultury.

TUVK: PSYCHOLOGIZUJÍCÍ PŘÍSTUPY K UMĚLECKOHISTORICKÉMU VÝKLADU (H. Read, R. Huyghe).

9) DU: BAROKO JAKO ODRAZ MYŠLENKOVÝCH PROUDŮ DOBY

Reformace, protireformace, karteziánský racionalismus. Charakteristika barokního umění v kontextu ideových směrů. Hlavní osobnosti a jejich dílo – architektura, malířství, sochařství. Barokní prostor (architektura, sochařství, malířství). Zlatý věk malířství. Ohlasy a projevy baroku na území Čech a Moravy.

TUVK: VÍDEŇSKÁ ŠKOLA I. - komparativní a formalistický přístup (A. Riegl).

10) DU: ROMANTISMUS A NEOKLASICISMUS

Doba osvícenství a revoluční změny ve společnosti, geneze a charakteristika. Mezi historismem a tradicionalismem. Empír. Objev přírody. Osobnosti architektury, malířství a sochařství a jejich díla.

TUVK: VÍDEŇSKÁ ŠKOLA II. - umělecké dílo v kontextu dobové kultury (M. Dvořák)

11) DU: REALISMUS, PŘEDCHŮDCE A ZROZENÍ IMPRESIONISMU, RECEPCE TĚCHTO SMĚRŮ V ČESKÉM PROSTŘEDÍ

Objektivní zkoumání a reflexe sociálních problémů, krajinomalba od romantismu k impresi – studium světla na pozadí vědeckého přístupu. Generace Národního divadla.

TUVK: TEORIE DĚJIN VNÍMÁNÍ (E. H. Gombrich)

12) DU: UMĚNÍ KONCE 19. A POČÁTKU 20. STOLETÍ

Postimpresionismus, symbolismus – geneze a charakteristika jednotlivých proudů. Nástup

nových moderních uměleckých směrů na počátku 20. století - secese, fauvismus.

Charakteristika jednotlivých umělců, uměleckých skupin a jejich děl.

TUVK: UMĚNÍ, UMĚLCI, PUBLIKUM, KURÁTOR, INSTITUTE

Podoby a možnosti zprostředkování umění v současnosti, umělec jako zprostředkovatel vlastní tvorby (aktivizující práce s návštěvníky muzeí, významná světová i česká muzea a galerie výtvarného umění, úloha muzeí, soukromých galerií a dalších výstavních institucí).

13) DU: NÁSTUP A VÝVOJ AVANTGARDY MODERNÍHO UMĚNÍ DO 1.SVĚTOVÉ VÁLKY

Nástup avantgardního umění: fauvismus, expresionismus, kubismus futurismus, orfismus, – geneze a charakteristika jednotlivých proudů. Inspirační zdroje a východiska, nová obrazová struktura. Specifika ohlasu v českém prostředí – diferenciacie generace, teoretické polemiky. Uplatnění nové vizuality a přístupu v užitém umění.

TUVK: UMĚLECKÉ DÍLO JAKO ZNAK: strukturalistický přístup (H. Sedlmayr).

15) DU: BAUHAUS + POČÁTKY MODERNÍ ARCHITEKTURY

Bauhaus - jeho historie, koncepce a představitelé. Pedagogické podněty Bauhausu. Teorie individualistické moderny. Modernizace a racionalizace životního stylu a umění. Mezinárodní sloh ve světě a jeho česká specifika.

TUVK: UMĚLECKÉ DÍLO JAKO PRODUKT SPOLEČENSKÉHO KONTEXTU: sociologické přístupy (M. Baxandall, P. Bourdieu).

14) DU: UMĚNÍ MEZI DVĚMA SVĚTOVÝMI VÁLKAMI

Dvě radikálně odlišné reakce na existenciální krizi 1. světové války: dadaismus a ruská avantgarda. Surrealismus a jeho klíčová pozice v umění mezi dvěma světovými válkami. Specifický vývoj českého umění mezi dvěma světovými válkami a jeho příčiny.

TUVK: VIDITELNÉ A NEVIDITELNÉ: fenomenologický přístup k interpretaci (M. Merleau-Ponty).

15) DU: ABSTRAKTNÍ EXPRESIONISMUS OD KANDINSKÉHO K JEHO PROMĚNÁM PO 2. SVĚTOVÉ VÁLCE

Geneze expresivní abstrakce před 1.světovou válkou jako východisko nástupu abstraktního expresionismu po 2.světové válce (akční malba, informel, tašismus atd.)

TUVK: VLIV PSYCHOLOGIE NA PŘÍSTUPY K INTERPRETACI UMĚLECKÉHO DÍLA: psychoanalýza (S. Freud) a kolektivní nevědomí, archetyp, symbol (C. G. Jung).

16) DU: RACIONÁLNÍ PROUDY V UMĚNÍ 2. POLOVINY 20. STOLETÍ

Od abstrakce ke konstruktivismu a konceptuálnímu umění.

TUVK: FUNKCIONÁLNÍ INTERPRETACE: umění jako symbolický systém (N. Goodman).

17) DU: TRADICE A INOVACE VE FIGURÁLNÍCH TENDENCÍCH UMĚNÍ 2. POLOVINY 20. STOLETÍ

Od nové figurace přes akční umění k postmoderně.

TUVK: FEMINISMUS A REINTERPRETACE DĚJIN UMĚNÍ (L. Nochlin, L. Lippard)

18) DU: PROCES MINIMALIZACE K MINIMAL ARTU JAKO JEHO DOVRŠENÍ

Postupný proces od redukce výrazových prostředků (suprematismus, neoplasticismus) přes minimalizaci vztahů k jevovému světu (abstraktní umění, konstruktivismus) k redukci vnitřních vztahů výtvarného díla

TUVK: SOCIOLOGIE UMĚNÍ: od H. Tainea k P. Francastelovi

19) DU: NÁSTUP POSTMODERNY - ZROZENÍ NOVÉHO POČÁTKU

Vztah k moderně v rámci teorie umění. „Myticko-narativní“ a „textově neokonceptuální“ fáze postmoderny. Neoexpresionismus, Neue Wilde, Transavantgarda – jejich specifika. Postmoderní umění v Česku.

TUVK: INTERPRETACE V DOBĚ POSTMODERNISMU: pluralita nebo absence kritérií? (J. F. Lyotard, R. Krauss).

20) DU: SOUČASNÁ VIZUÁLNÍ TVORBA

Umění globalizace, multikulturní a politické umění., nová media, genderové otázky, street art, socio-art ...

TUVK: UPLATNĚNÍ HERMENEUTIKY při analýze výtvarného projevu v jeho kulturním kontextu a v autorských souvislostech. Vztah hermeneutického přístupu k příbuzným typům výkladu (dějiny umění, vizuální studia), hermeneutický kruh, dvojí hermeneutika, kánony subjektu a objektu v souvislostech autorství a v kontextu kultury, typy symbolizace, ergodické pojetí vizualizace textu.)